

Mistä puhumme kun puhumme apteekkisääntelystä

Apteekit ovat kiinteä osa terveydenhuoltoa. Terveyden- ja sairaanhoito on Suomessa järjestetty julkisen palvelujärjestelmän tuottamassa avo- ja laitoshoidossa, jota yksityiset terveyspalvelut täydentävät.

Lääkehoidossa yksityisesti omistetut apteekit sekä Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen apteekit hoitavat julkista palvelutehtävää, avohoidon lääkehuoltoa. Sairaala-apteekkien vastuu rajoittuu sairaaloiden ja laitosten lääkehuoltoon.

APTEEKKI POIKKEAA yksityisistä terveyspalveluista siten, että apteekit vastaavat sijaintialueensa asukkaiden lääkehuollosta (hankinta, varastointi, toimittaminen, lääkitysturvallisuus ja erityistehot). Terveyden- ja sairaanhoidossa yksityiset terveyspalvelut täydentävät julkisia terveyspalveluita, mutta eivät vastaa alueensa terveyden- ja sairaanhoidosta.

Lääkkeiden ja apteekkipalveluiden yhdenvertaisen ja maankattavan saatavuuden vuoksi apteekkitoimintaa säännellään tarkemmin kuin yksityistä terveydenhuoltoa.

1 Apteekin omistaa terveydenhuollon ammattilainen, proviisori

- ▶ Proviisoriomistuksen tarkoituksena on keskittää ammatillinen ja taloudellinen vastuu terveydenhuollon ammattihenkilölle, proviisorille, jotta apteekkitoimintaa ohjaavat ensisijaisesti terveydenhuollon tavoitteet eikä pörssiyhtiön tai pääomasijoittajan voitontavoittelu.
- ▶ Proviisoriomistuksella varmistetaan riippumattomuus lääketeollisuudesta ja lääketukkaupasta, jotta niiden kaupalliset tavoitteet eivät ohjaa apteekin neuvontaa ja valikoimia. Myös kymmenessä muussa EU-maassa apteekkien omistus on rajattu proviisoreille.
- ▶ Proviisoriomistus varmistaa apteekkien kotimaisen omistuksen ja lääkemyynnin verojen maksun Suomeen, sillä apteekkariksi valittavan pitää olla Suomessa laillistettu proviisori. Kaikki apteekkarit ovat yrittäjiä ja toimivat henkilökohtaisella vastuulla.

2 Apteekilla on sijaintialue, joten apteekki on aito terveydenhuollon lähipalvelu

- ▶ Fimea sääntelee apteekkien sijoittumista siten, että apteekit sijoittuvat tasaisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Näin voidaan taata yhdenvertaiset apteekkipalvelut ja lääkkeiden hyvä saatavuus koko maassa.
- ▶ Lääkelaki ei aseta apteekkien lukumäärälle rajoituksia, vaan apteekkeja tulee sijaita maassa siten, että väestö voi vaivatta saada lääkkeitä. Apteekkilupa myönnetään aina tiettyyn kuntaan tai kunnan osaan.
- ▶ Fimea on vuodesta 2016 lukien perustanut yli 40 uutta apteekkia kasvaville alueille ja myös sairaaloiden yhteyteen.

3 Reseptilääkkeet ovat saman hintaisia koko maassa

- ▶ Lääkkeiden hintasääntelyllä varmistetaan lääkkeiden hintojen kohtuullisuus ja kansalaisten yhdenvertaisuus lääkehankinnoissa koko maassa.
- ▶ Reseptilääkkeiden samahintaisuus toteutetaan lääketaksalla. Apteekit eivät siis voi itse päättää lääkkeiden hintoja tai lääkemyynistä saamaansa katetta.
- ▶ Lääketaksan mukaan määräytyvä apteekin suhteellinen kate pienenee lääkkeen hinnan noustessa.
- ▶ Apteekit maksavat apteekkiveronsa valtiolle eduskunnan vuosittain päättämän taulukon mukaisesti. Veron suuruus perustuu lääkemyynin liikevaihtoon ja se on jyrkästi progressiivinen.
- ▶ Apteekkivero tuottaa valtiolle yli 200 miljoonaa euroa vuodessa.

4 Reseptivapaat lääkkeet ovat vain apteekkimyynissä

- ▶ Reseptivapaiden lääkkeiden eli itsehoitolääkkeiden apteekkijakelun ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa lääkitysturvallisuus eli niiden oikea ja turvallinen käyttö. Turvallisuus syntyy oikeasta lääkevalinnasta ja oikeasta käytöstä, jotka varmistetaan apteekissa asiakkaita neuvomalla.
- ▶ Apteekissa farmasian alan yliopistotutkinnon suorittaneet terveydenhuollon ammattilaiset tarkastavat, että reseptivapaa lääke sopii käytettäväksi asiakkaan tilanteessa vaikkapa raskauden tai jonkin sairauden aikana ja muun lääkityksen kanssa. Apteekissa tunnustetaan myös, jos itsehoitolääkkeitä ei ole turvallista käyttää.
- ▶ Apteekissa osataan ohjata lääkäriin tai lääkkeettömään hoitoon, jos itsehoitolääke ei ole oikea hoitovaihtoehto.
- ▶ Apteekissa havaitaan usein, että ilman neuvontaa asiakas ostaisi väärää itsehoitolääkettä vaivaansa.
- ▶ Reseptilääkkeistä apteekkeille jäävä kate on viime vuosina tuntuvasti leikkaantunut reseptilääkkeiden hintakilpailun ja lääkkeisiin kohdennettujen säästötoimenpiteiden seurauksena. Siksi entistä suurempi osa apteekkeista on riippuvaisia muusta myynistä, kuten itsehoitolääkkeistä. Itsehoitolääkkeiden jakelukanavalla on siten suuri merkitys apteekkiverkoston kattavuuteen.